

HRVATSKA NARODNA BANKA

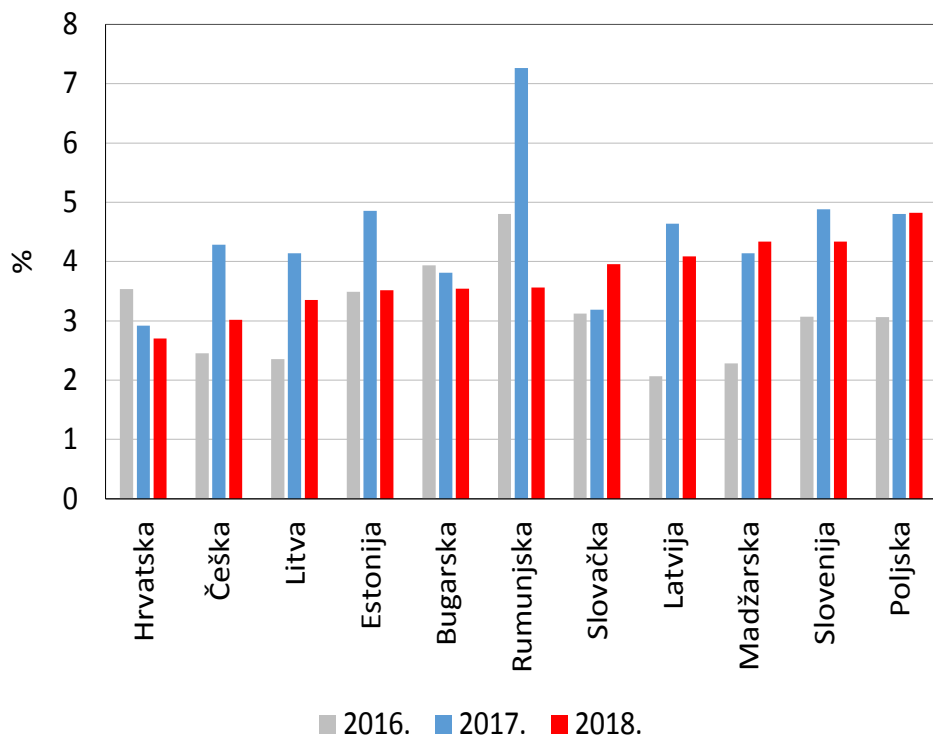
Investicijske prilike u Hrvatskoj

Boris Vujčić, guverner

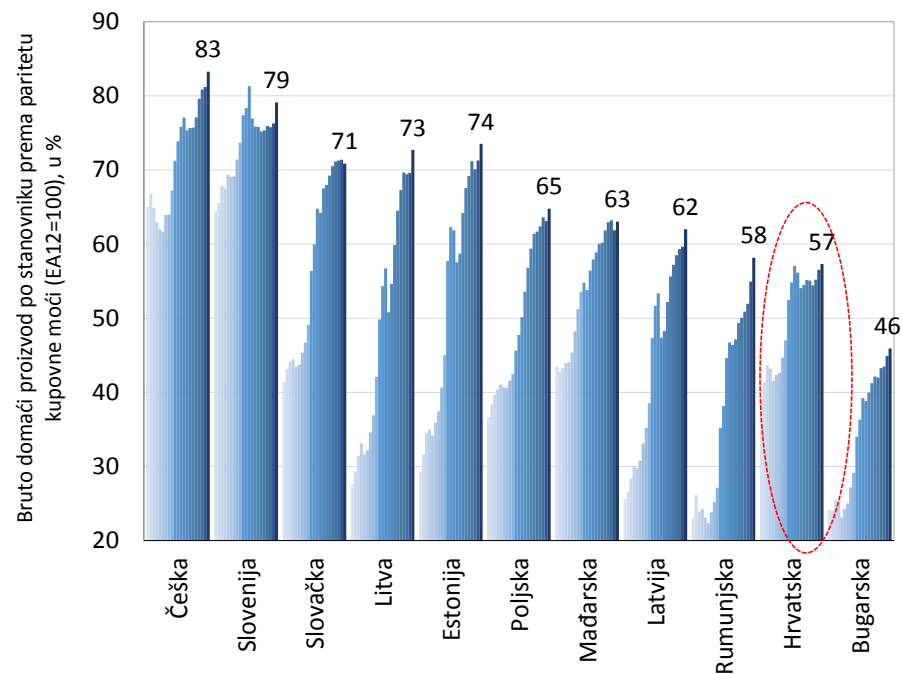
Zagreb, 18. ožujak 2019.

Oporavak se nastavlja, no ne možemo biti zadovoljni; rast je i dalje relativno spor...

Rast realnog BDP-a najniži među usporedivim zemljama

Samo je još Bugarska iza nas prema razini BDP-a per capita (PPS)

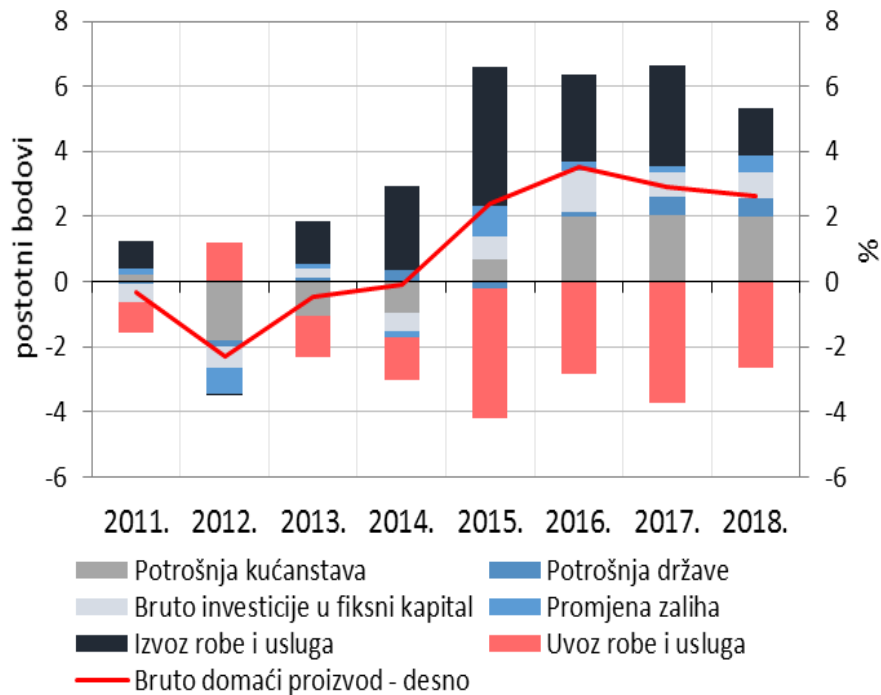

Izvor: Ameco; HNB

Izvor: Ameco; HNB

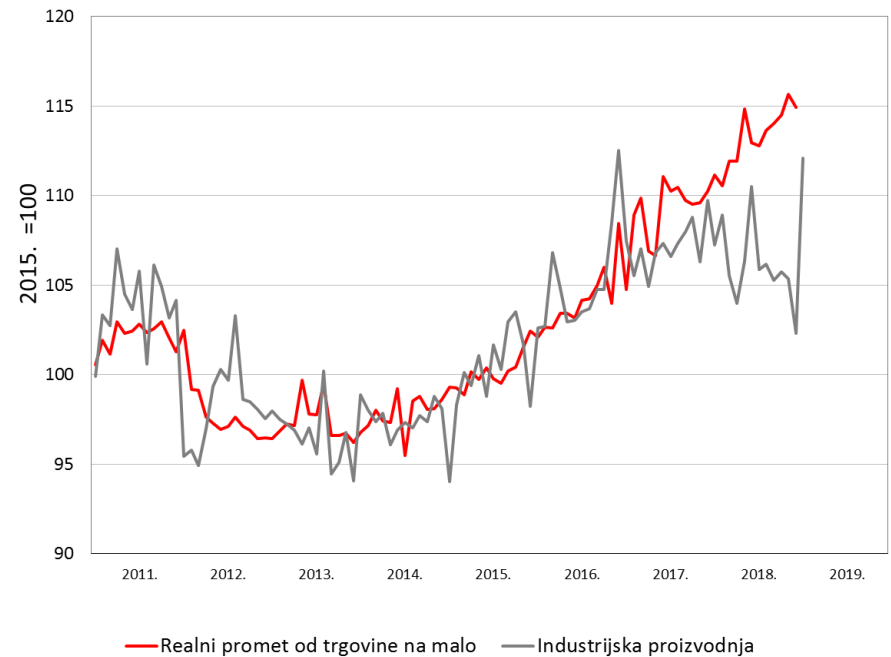
...a njegova se struktura pogoršava

Usporavanje rasta izvoza...

Izvor: DZS

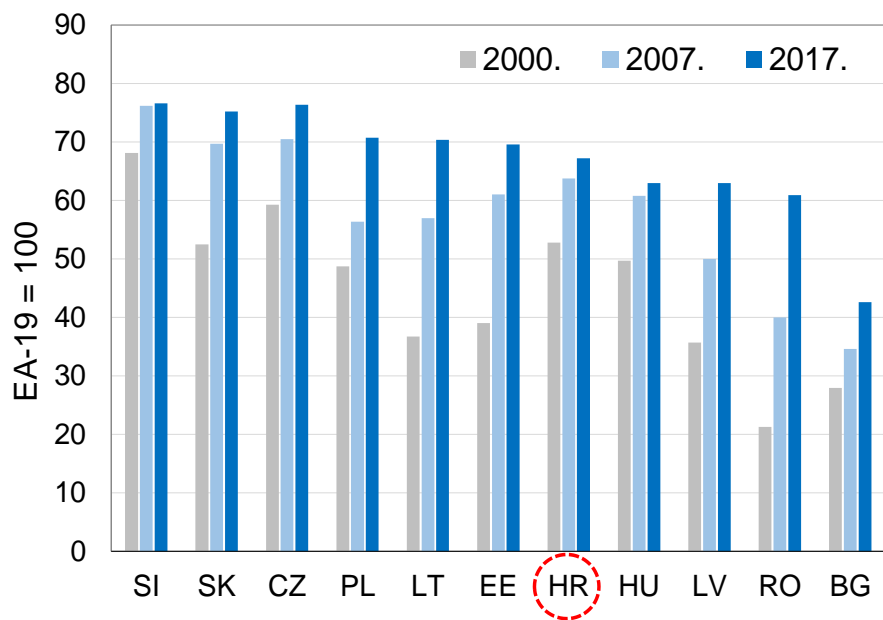
... i slabljenje industrijske proizvodnje

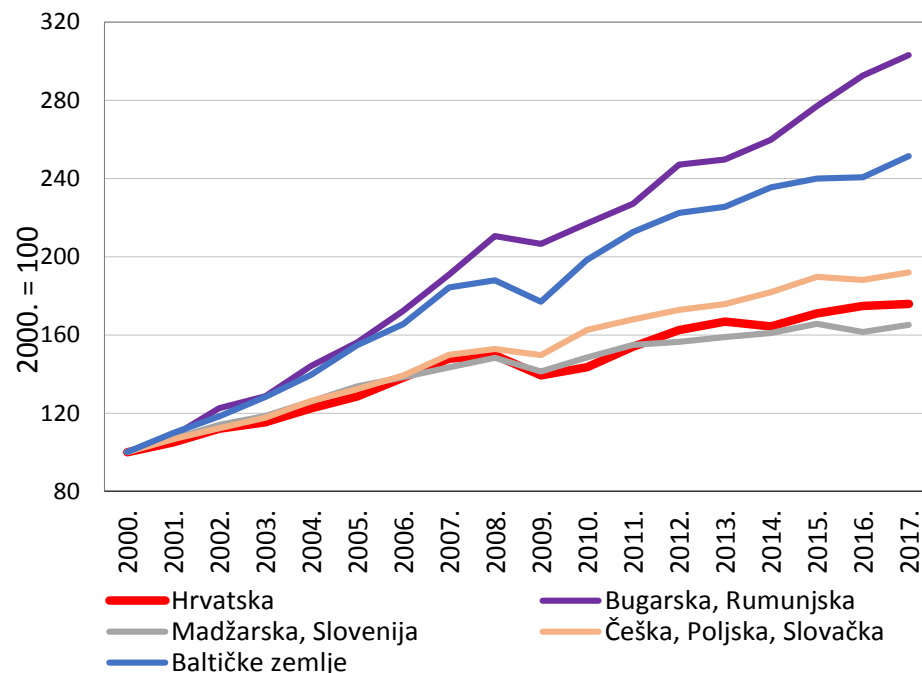
Izvor: DZS

Istodobno, Hrvatska se nalazi u grupi SIE zemalja s najnižim rastom proizvodnosti rada

Konvergencija razina proizvodnosti

Realna proizvodnost rada u zemljama SIE-a

Napomena: Proizvodnost rada izračunata je kao realni BDP po zaposlenom, gdje je BDP izražen u jedinicama pariteta kupovne moći (PPS).

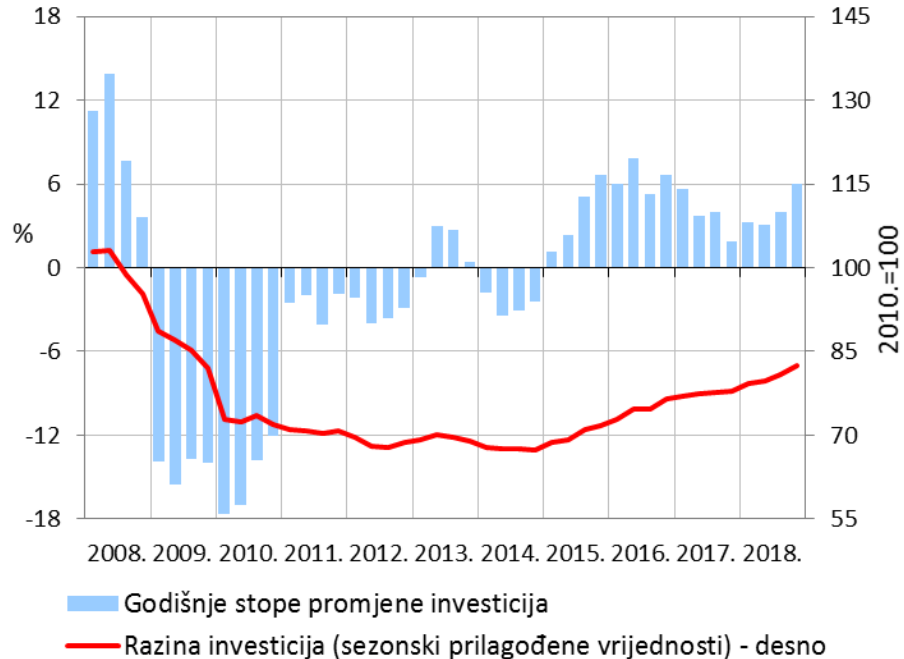
Izvor: Eurostat

Napomena: Proizvodnost rada izračunata je kao realni BDP po zaposlenom, gdje je BDP izražen u jedinicama pariteta kupovne moći (PPS). Baltičke zemlje obuhvaćaju Estoniju, Letoniju i Litvu.

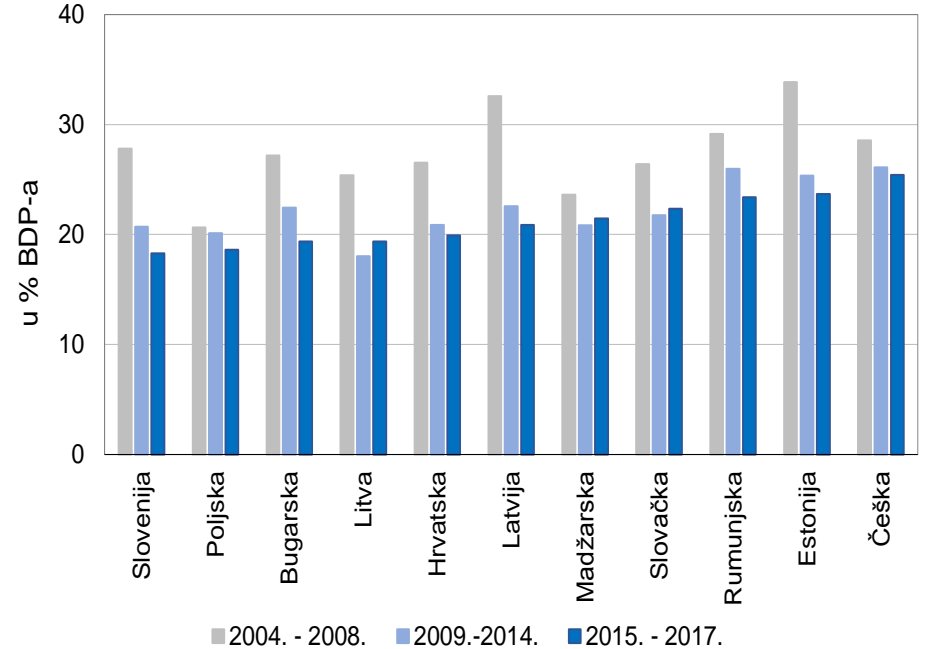
Izvor: Eurostat

Investicije nastavljaju rasti, ali su, slično kao i u većini drugih SIE zemalja, i dalje ispod pretkriznih razina

*Bruto investicije u fiksni kapital
u Hrvatskoj*

Hrvatska i usporedive zemlje

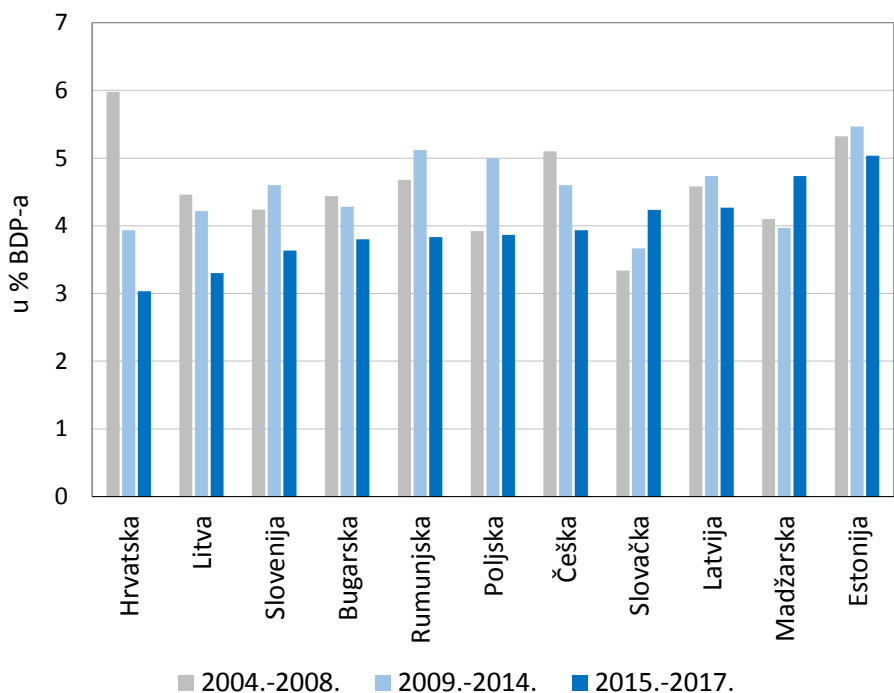

Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Izvori: Eurostat; DZS

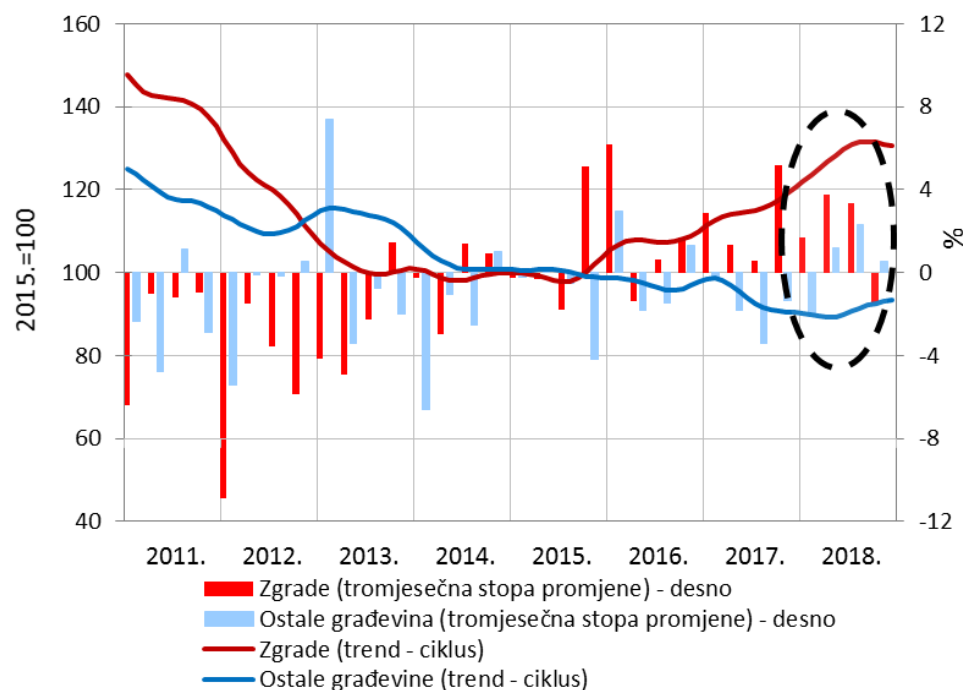
Javne investicije koče rast ukupnih investicija; određeni oporavak primjetan u drugoj polovini prošle godine

Javne investicije prije i nakon krize

Izvori: Eurostat

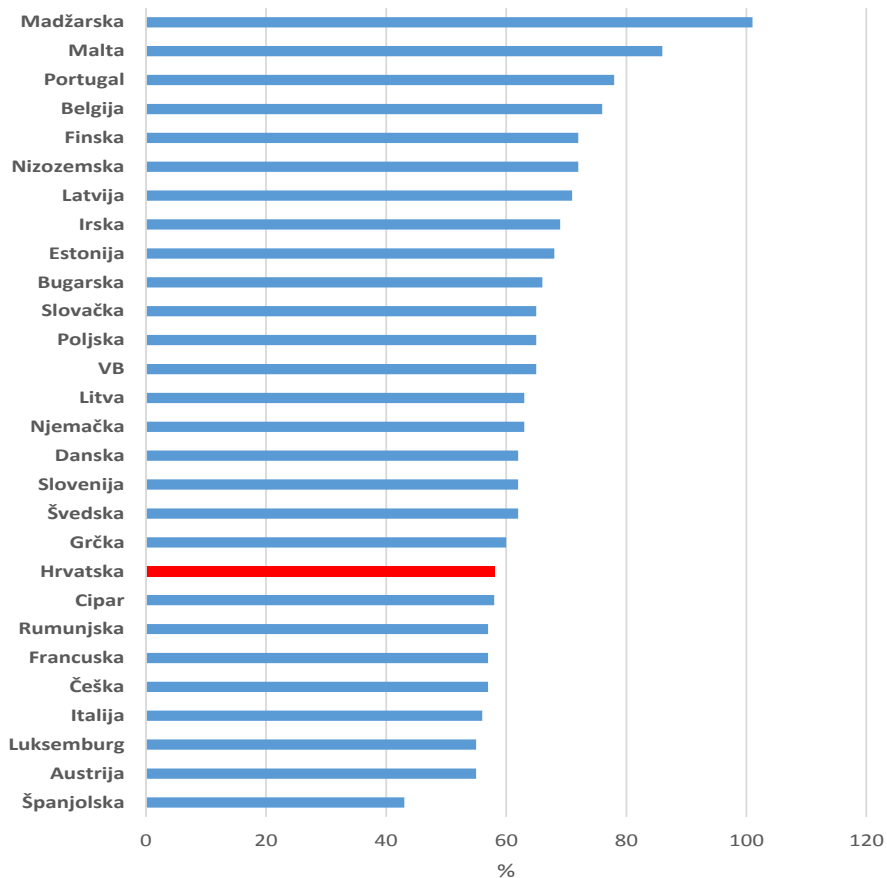
Građevinski radovi na zgradama i ostalim građevinama

Izvor: DZS

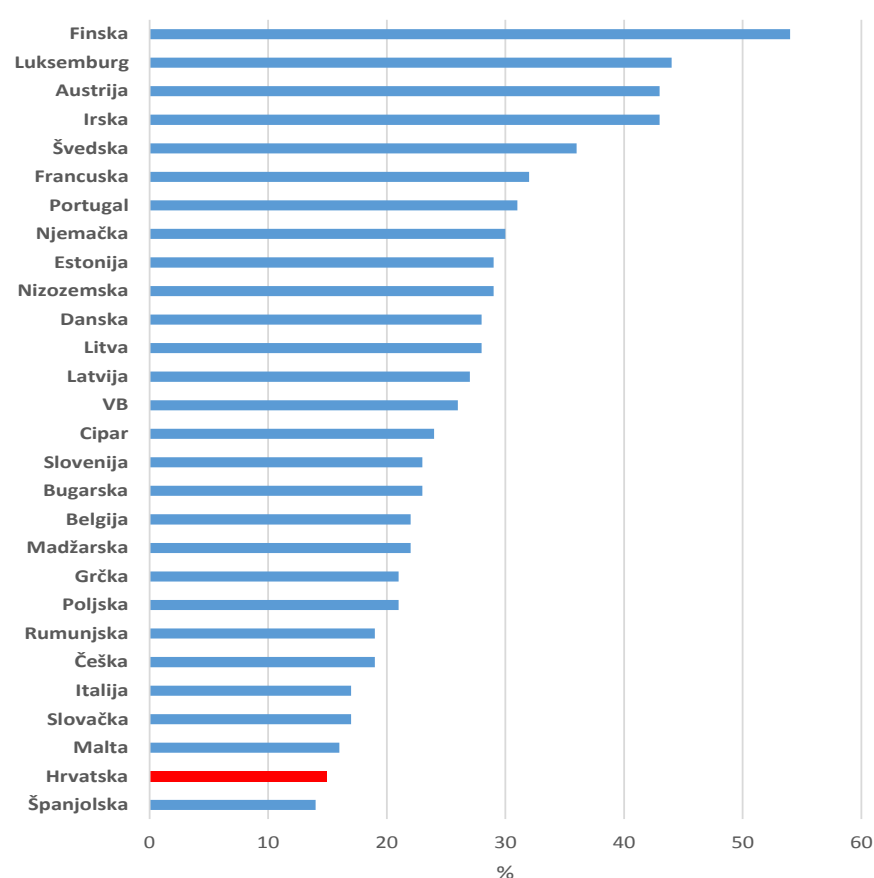
Slabost javnih investicija povezana sa sporom provedbom projekata sufinanciranih iz EU fondova, no izgledno je jačanje korištenja s približavanjem kraja tekuće perspektive

*Ugovorena sredstva
(financijska perspektiva 2014-2020)*

Izvori: EC

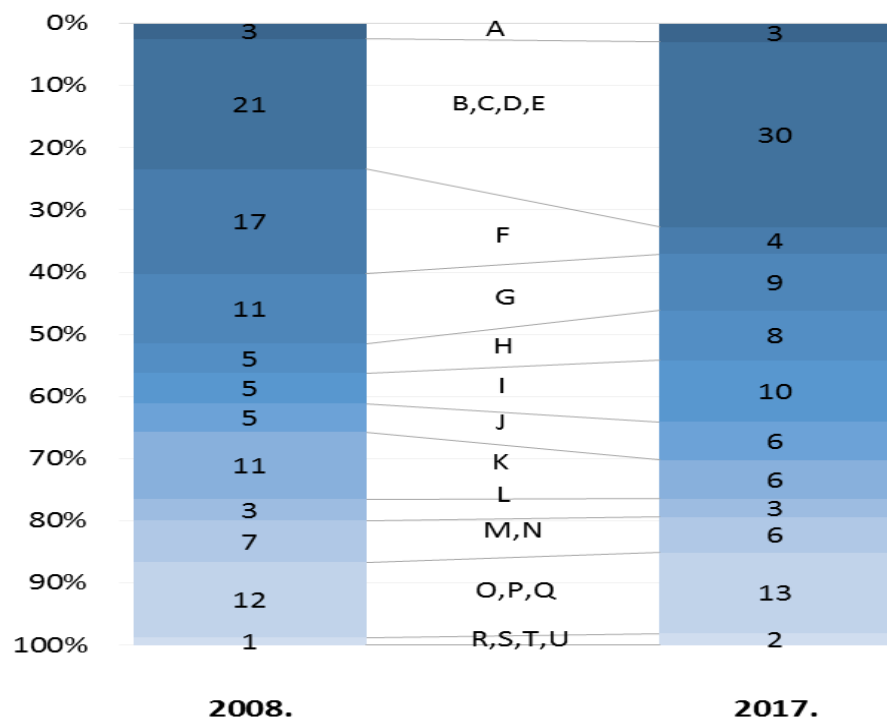
*Isplaćena sredstva
(financijska perspektiva 2014-2020)*

Izvori: EC

Struktura investicija po sektorima vidno promijenjena u odnosu na pretkrizno razdoblje

Struktura investicija po sektorima (% ukupnih),
2008. vs. 2017.

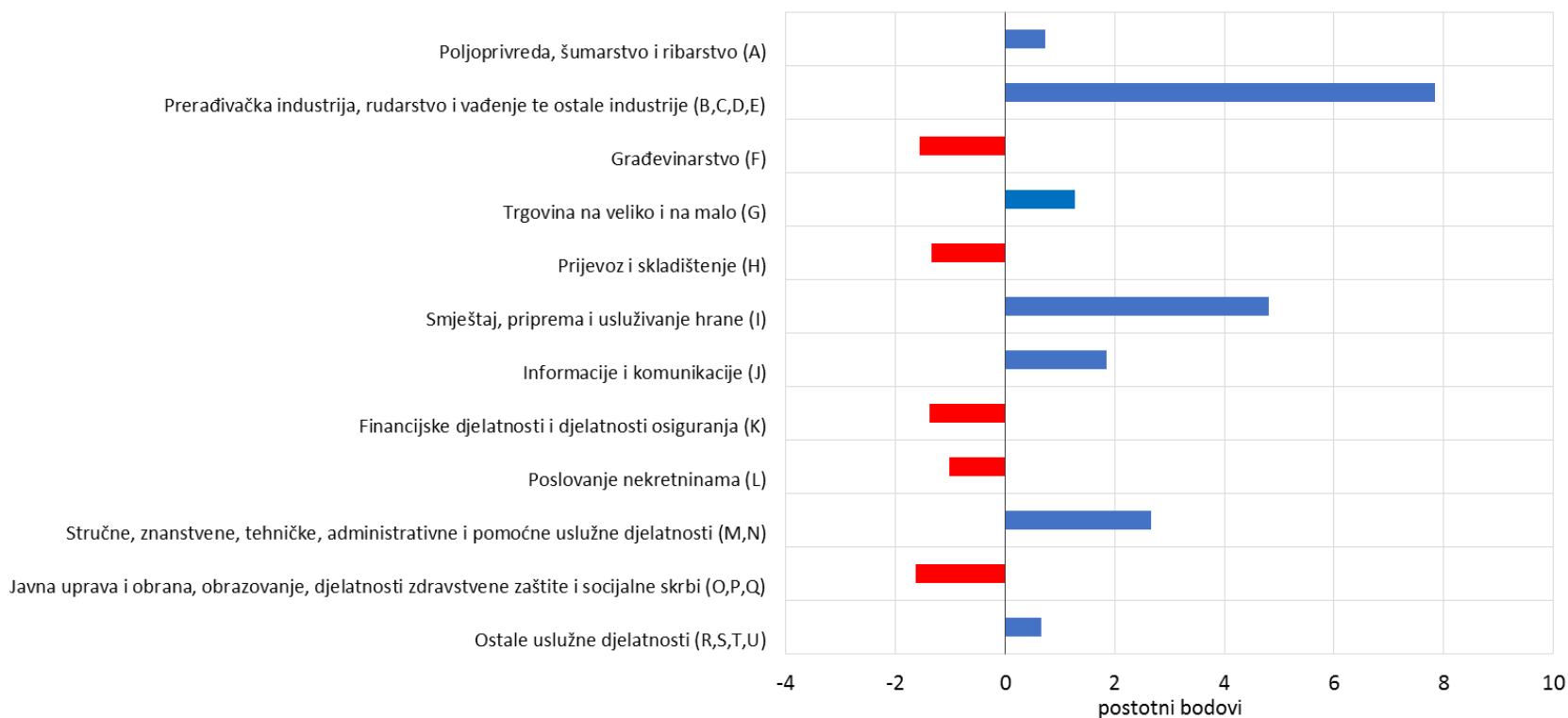
Napomena: Podaci se odnose na bruto nominalne investicije u novu i postojeću nepokretnu imovinu pravnih osoba prema aktivnosti investitora.
 A - Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo; B,C,D,E - Prerađivačka industrija, rudarstvo i vađenje te ostale industrije; F – Građevinarstvo; G - Trgovina na veliko i na malo; H - Prijevoz i skladištenje; I - Smještaj, priprema i usluživanje hrane; J - Informacije i komunikacije; K - Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja; L - Poslovanje nekretninama; M,N - Stručne, znanstvene, tehničke, administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti; O,P,Q - Javna uprava i obrana, obrazovanje, djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi; R,S,T,U - Ostale uslužne djelatnosti.

Izvor: DZS

Oporavak investicija poduzeća predvodi sektor razmjenjivih dobara

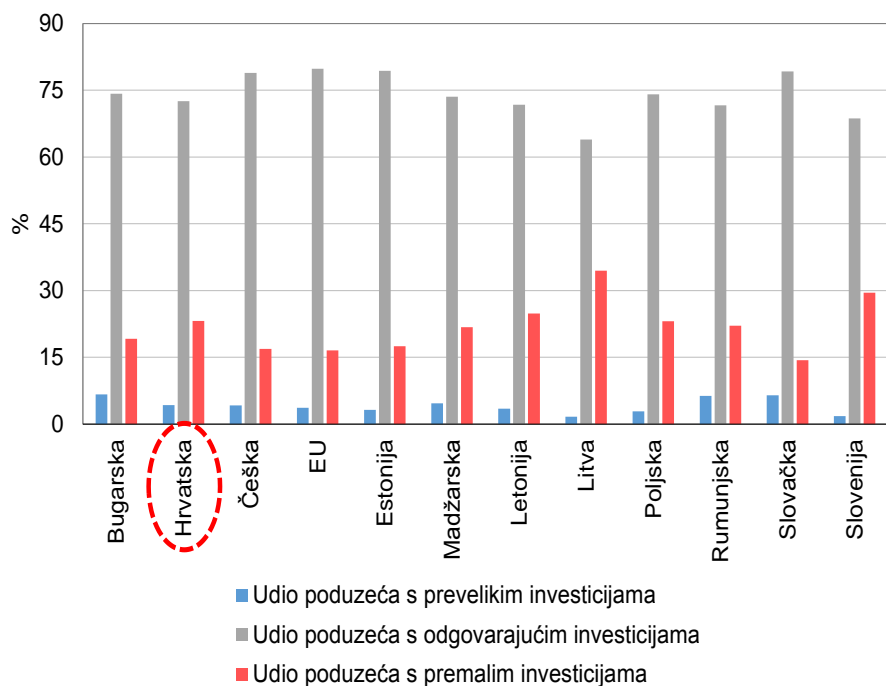
Doprinos rastu investicija po sektorima (razdoblje 2015.-2017.)

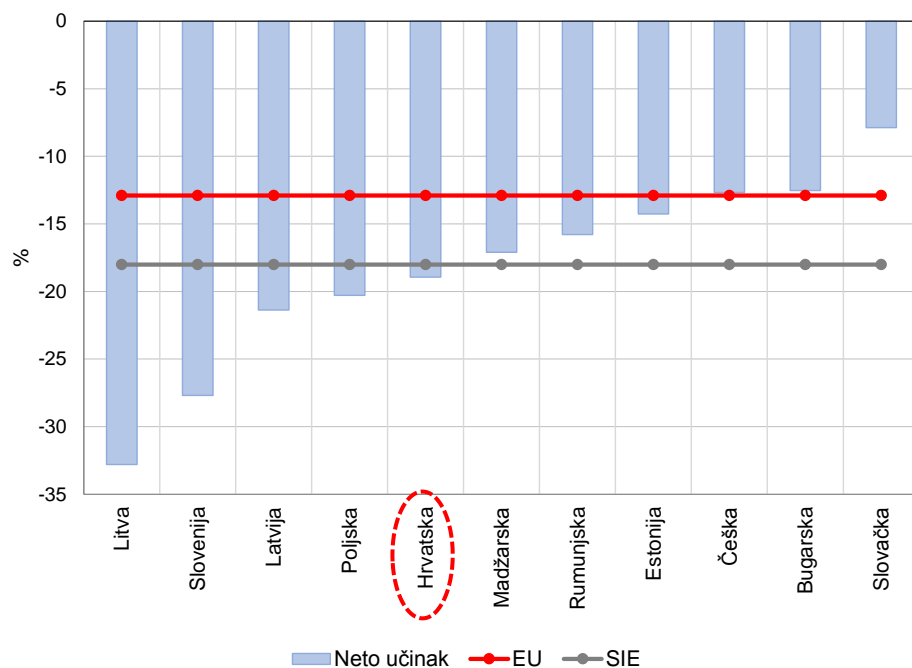
Napomena: Podaci se odnose na bruto nominalne investicije u novu i postojeću nepokretnu imovinu pravnih osoba prema aktivnosti investitora.
Izvor: DZS

Ipak, prema EIB-ovoj anketi iz 2018. gotovo jedna četvrtina poduzeća smatra da je premalo investirala u prethodne tri godine, što je više od prosjeka EU-a

Dostatnost investicija u protekle tri godine

Dostatnost investicija u protekle tri godine (neto)

Napomena: Rezultat se odnosi na pitanje iz ankete - Q24. Pogledate li Vaše investicije u posljednje tri godine, jesu li one bile prevelike, premale ili dostatne za nastavak Vašeg poslovanja?

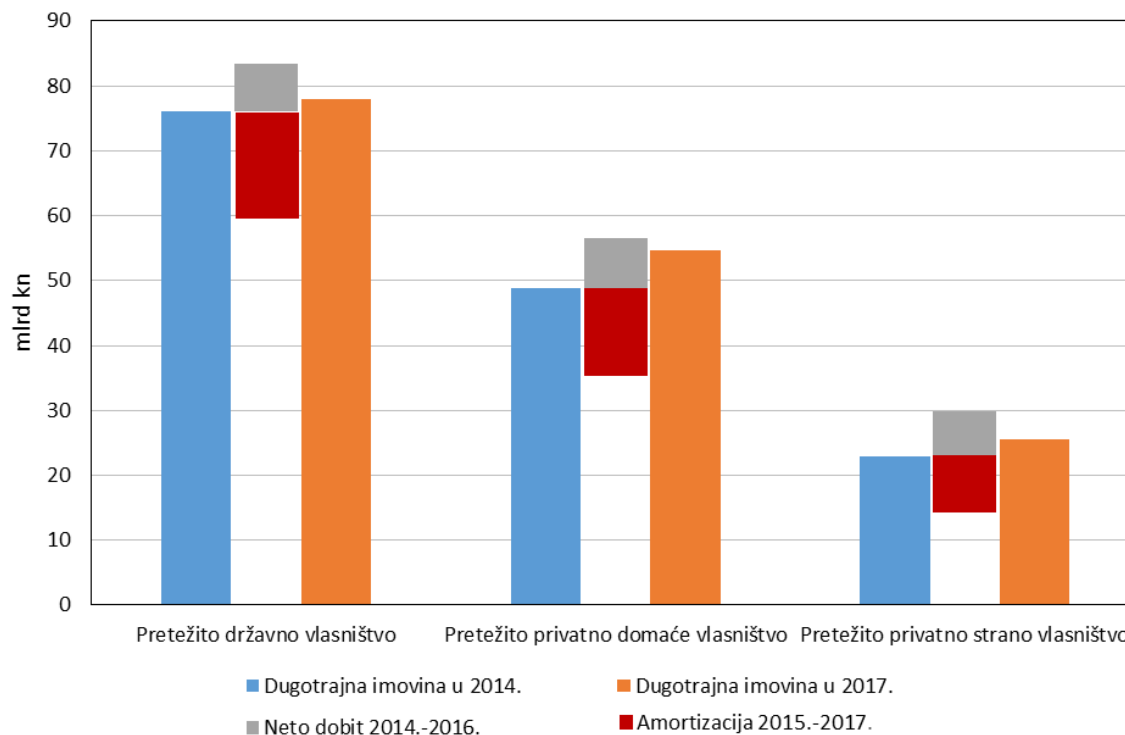
Izvor: EIB Investment Survey

Napomena: "Neto učinak" je definiran kao udio onih koji su odgovorili „prevelike” minus udio odgovora „premalo”.

Izvor: EIB Investment Survey

Rast investicija u sektoru industrije poglavito vezan uz jačanje ulaganja poduzeća u domaćem vlasništvu koja su čini se više sklona investiranju ostvarene dobiti

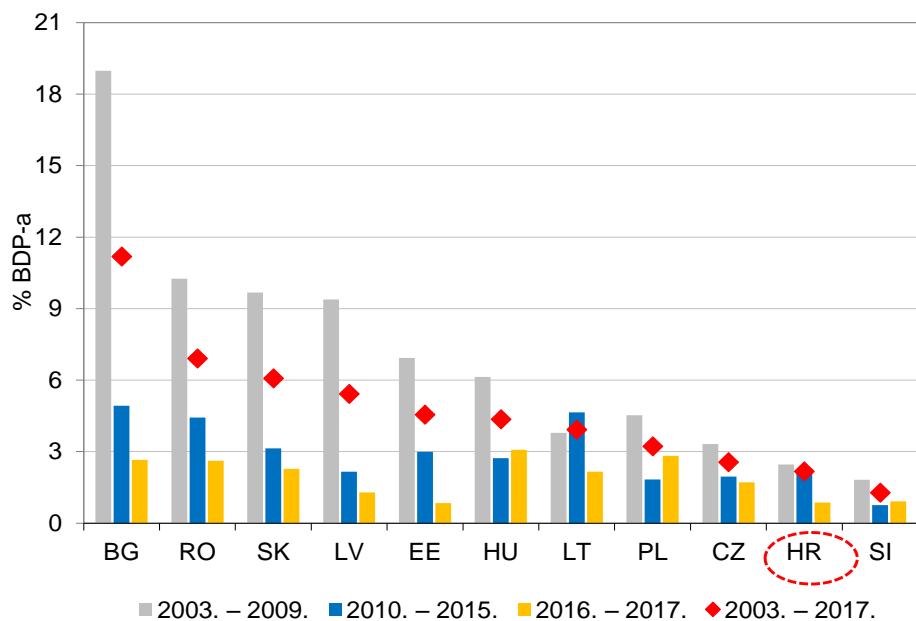
Promjena dugotrajne imovine i kumulativna neto dobit

Napomena: Sektori B,C,D i E
Izvor: FINA

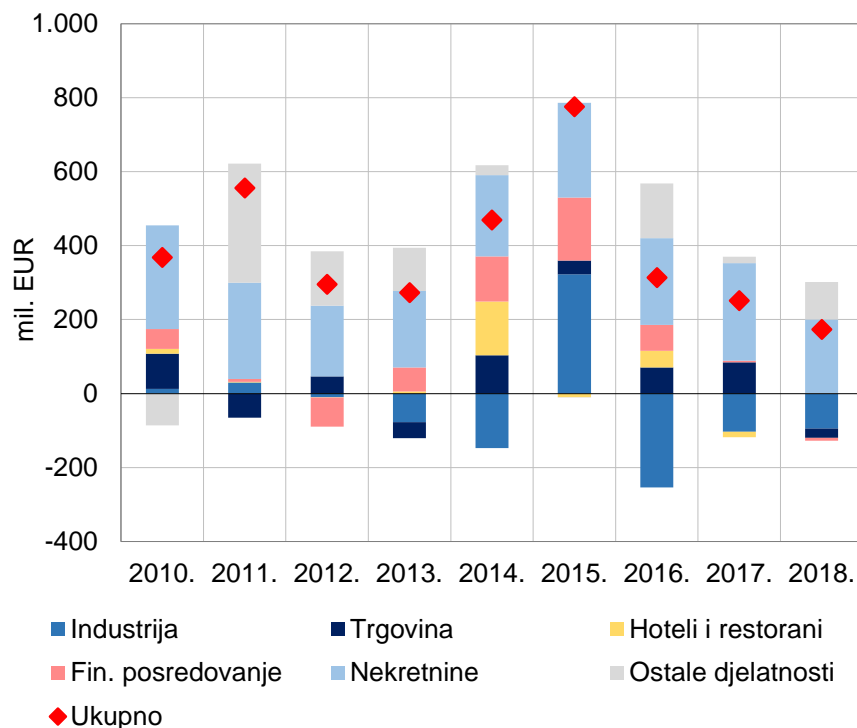
Važnost greenfield investicijskih projekata i dalje relativno mala

Vrijednost greenfield investicijskih projekata

Napomena: Podaci za određeno razdoblje prikazuju prosjek godišnjih vrijednosti.
Izvori: UNCTAD, World Investment Report 2018

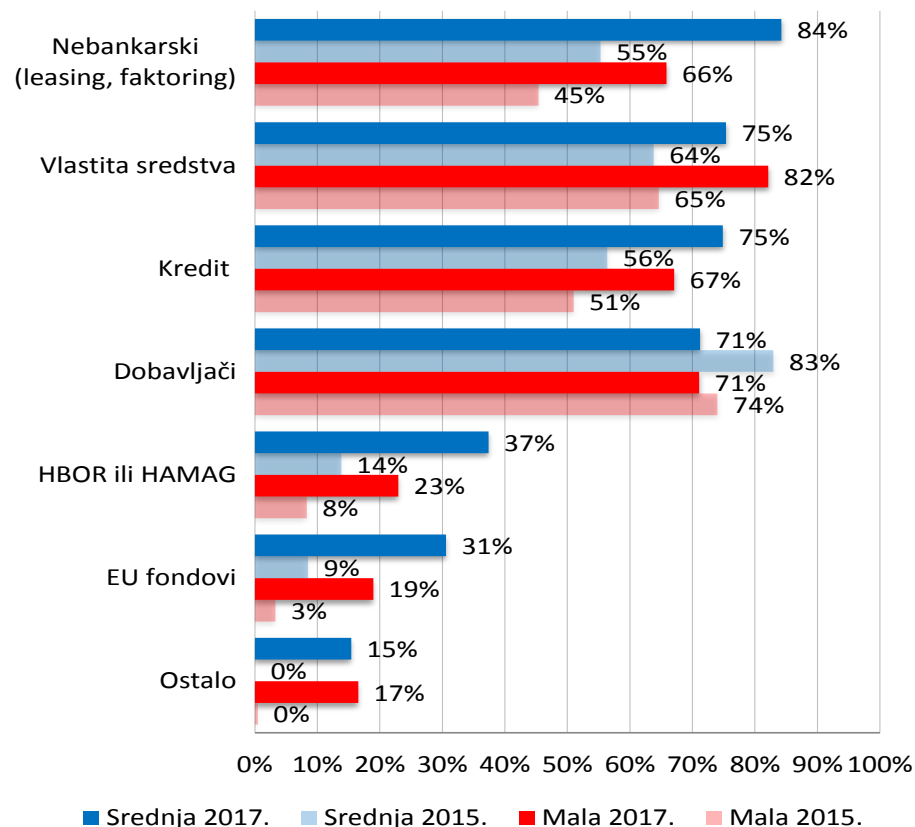
Vlasnička ulaganja u Hrvatsku

Napomena: Vlasnička ulaganja umanjena su za transakcije pretvaranja duga u kapital i kružna izravna ulaganja. Podaci za 2018. odnose se na zbroj prva tri tromjesečja.
Izvori: HNB

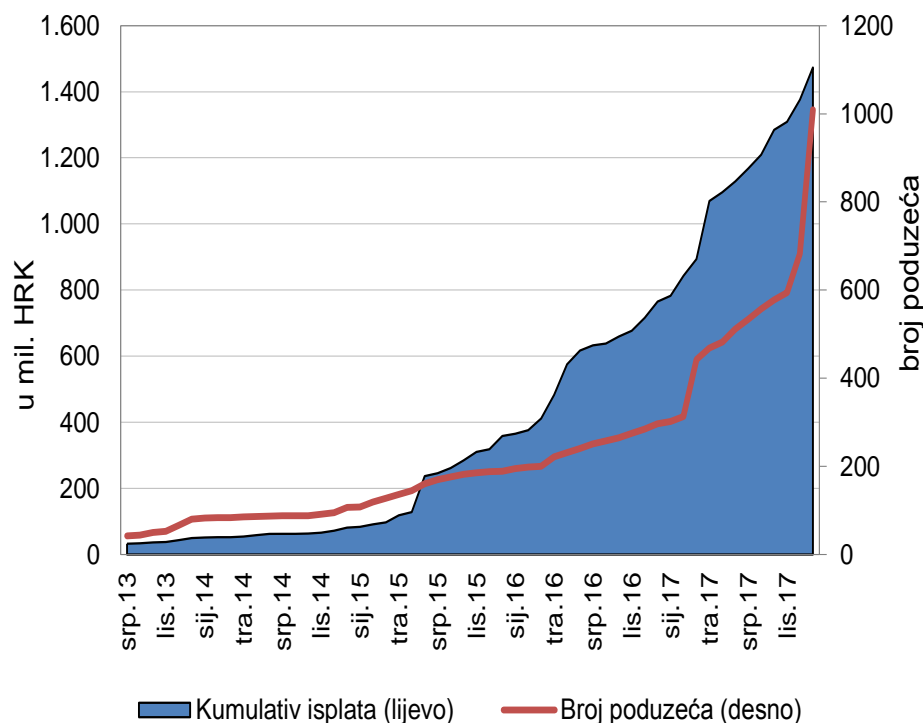
Pristup financiranju se poboljšao i došlo je do diverzifikacije izvora financiranja

Izvori financiranja malih i srednjih poduzeća u Hrvatskoj, 2015. i 2017.

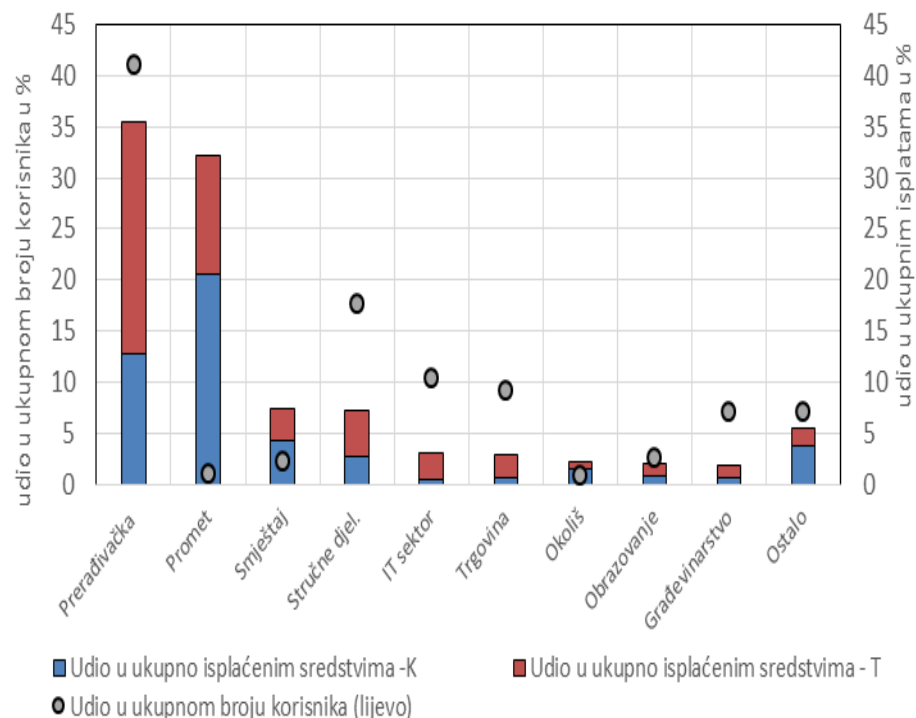

Unatoč rastu, isplate iz EU fondova sektoru poduzeća i dalje razmjerno skromne

Dinamika isplata EU sredstava u sektoru poduzeća

Struktura broja poduzeća korisnika ESI fondova i vrijednosti isplata po djelatnostima

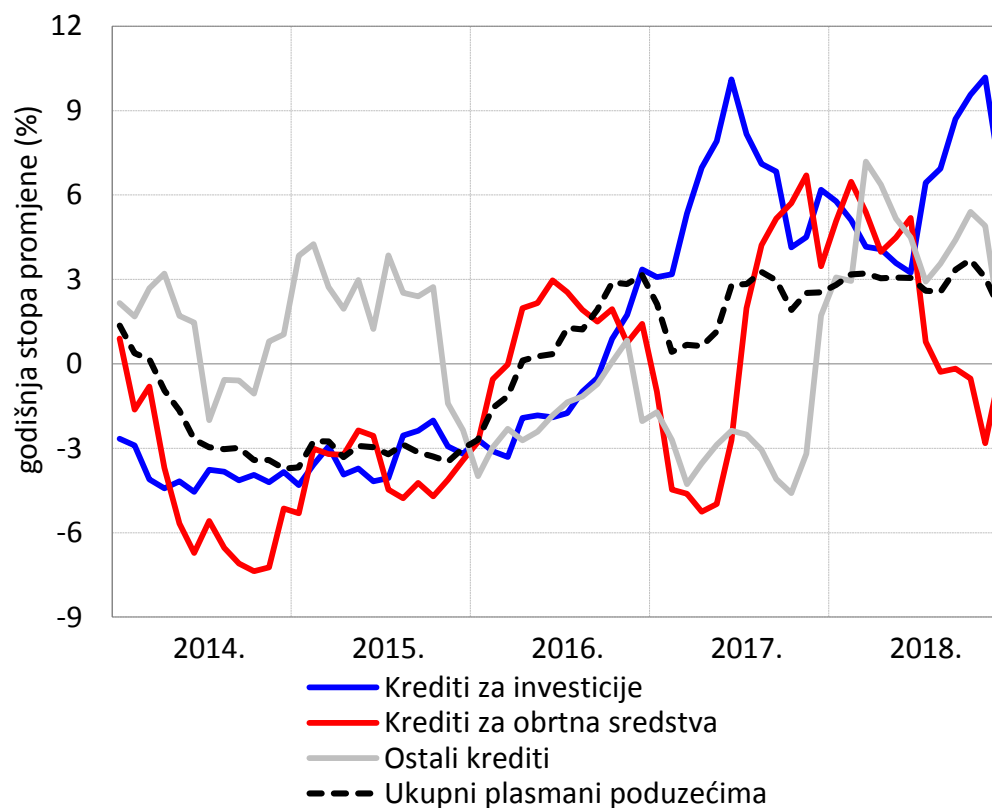

Izvor: obrada HNB temeljem podataka MF-a.

Napomena; T-tekući transferi; K – kapitalni transferi
Izvor: obrada HNB temeljem podataka MF-a.

Primjetan oporavak kredita za investicije...

Oporavak kredita za investicije

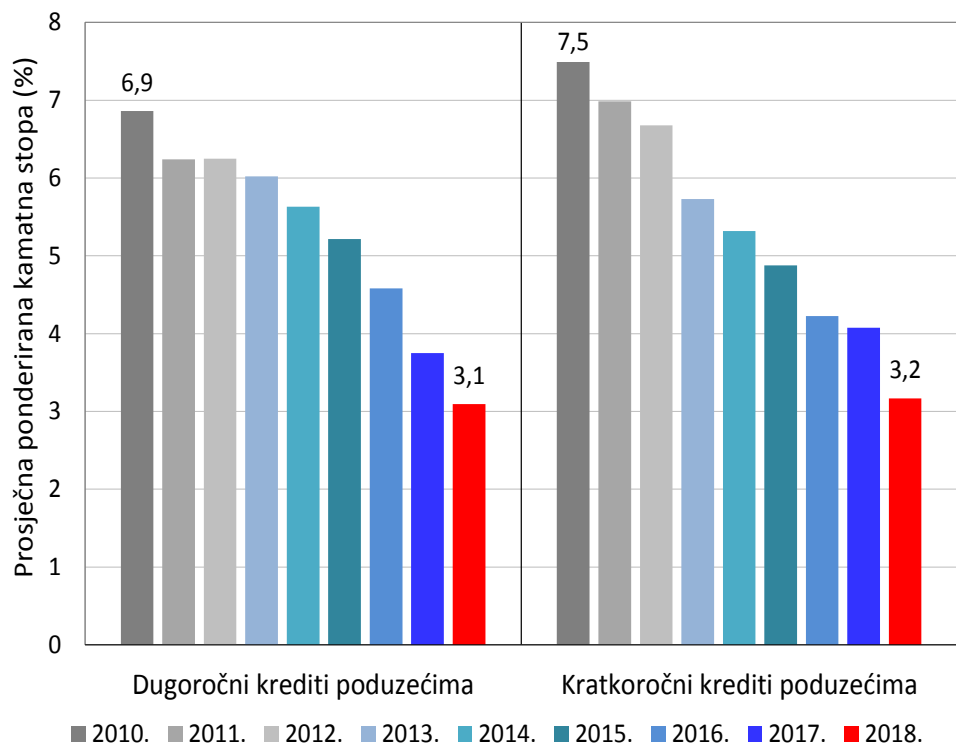

Napomena: Stope rasta izračunate su na osnovi transakcija.

Izvor: HNB

...čemu pridonose poboljšanje uvjeta financiranja te ublažavanje standarda odobravanja kredita

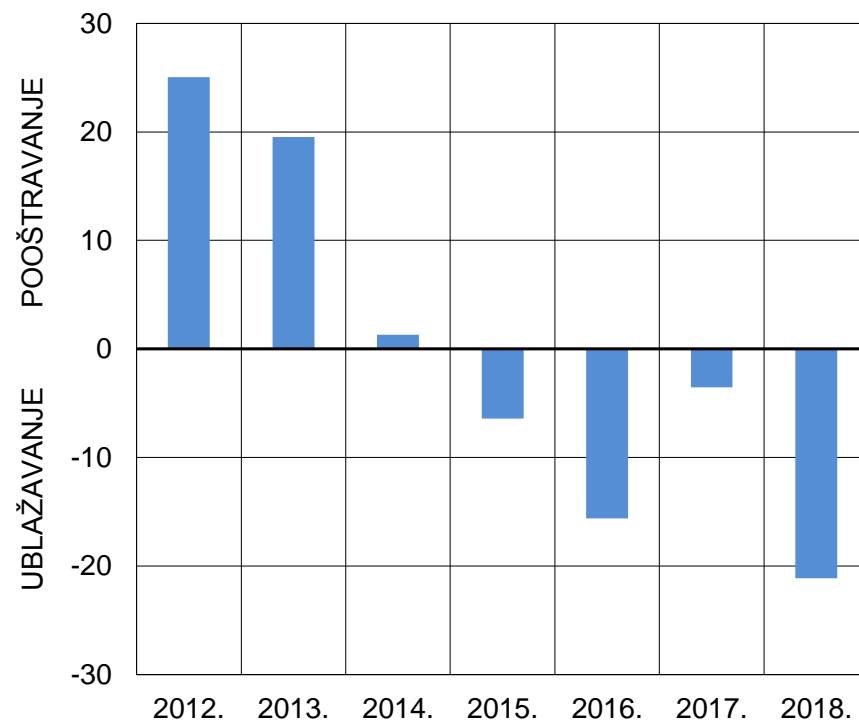
Kamatne stope banaka na kredite poduzećima

Izvor: HNB

Standardi odobravanja kredita poduzećima

(Neto postotak odgovora banaka ponderiranih udjelima banke u ukupnim kreditima poduzećima)

Izvor: Anкета o kreditnoj aktivnosti banaka - HNB.

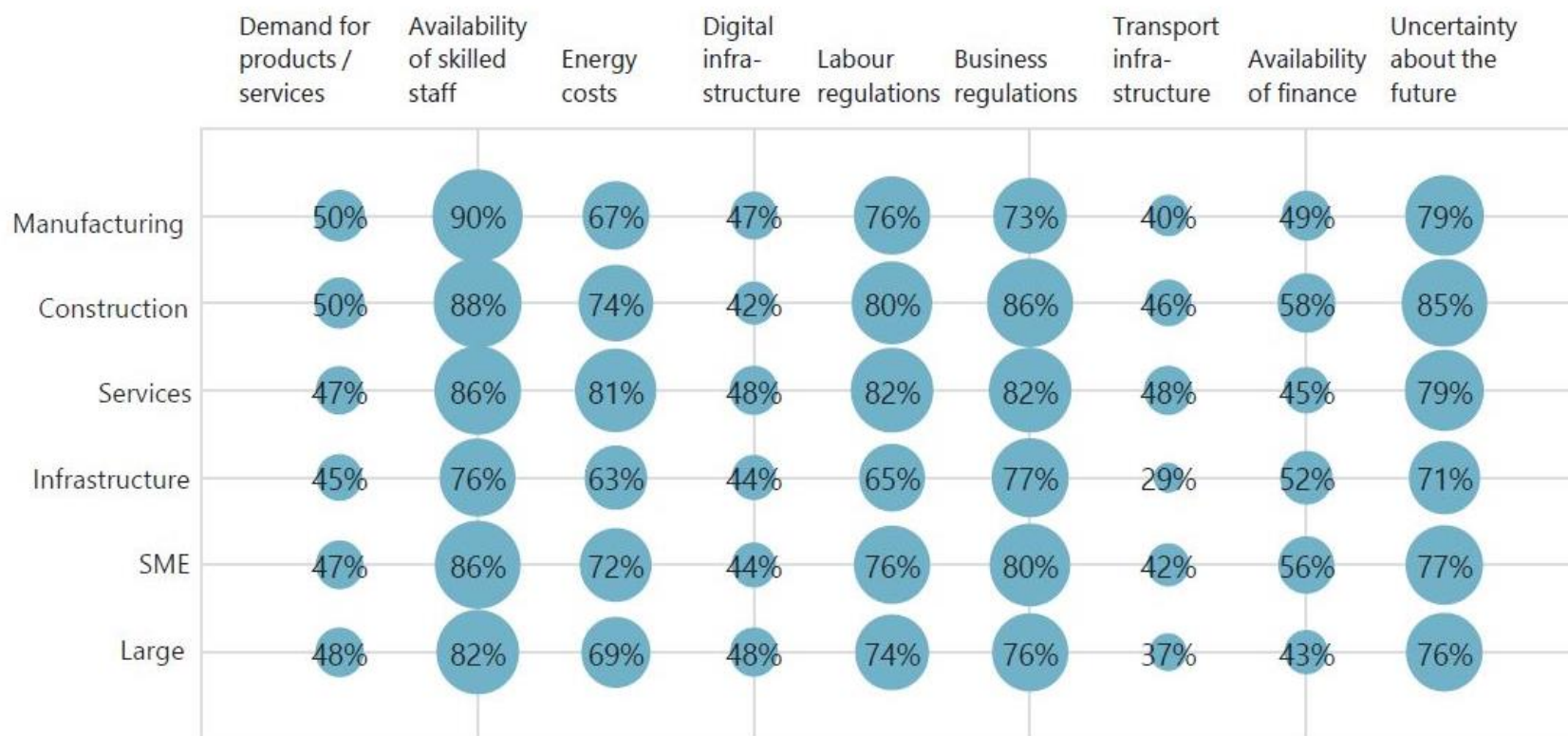

Što možemo učiniti da ojačamo investicije u RH?

EIB-ova anketa sugerira da su glavna ograničenja za rast investicija nedostatak adekvatne radne snage i poslovno okruženje

Dugoročne barijere za investicije

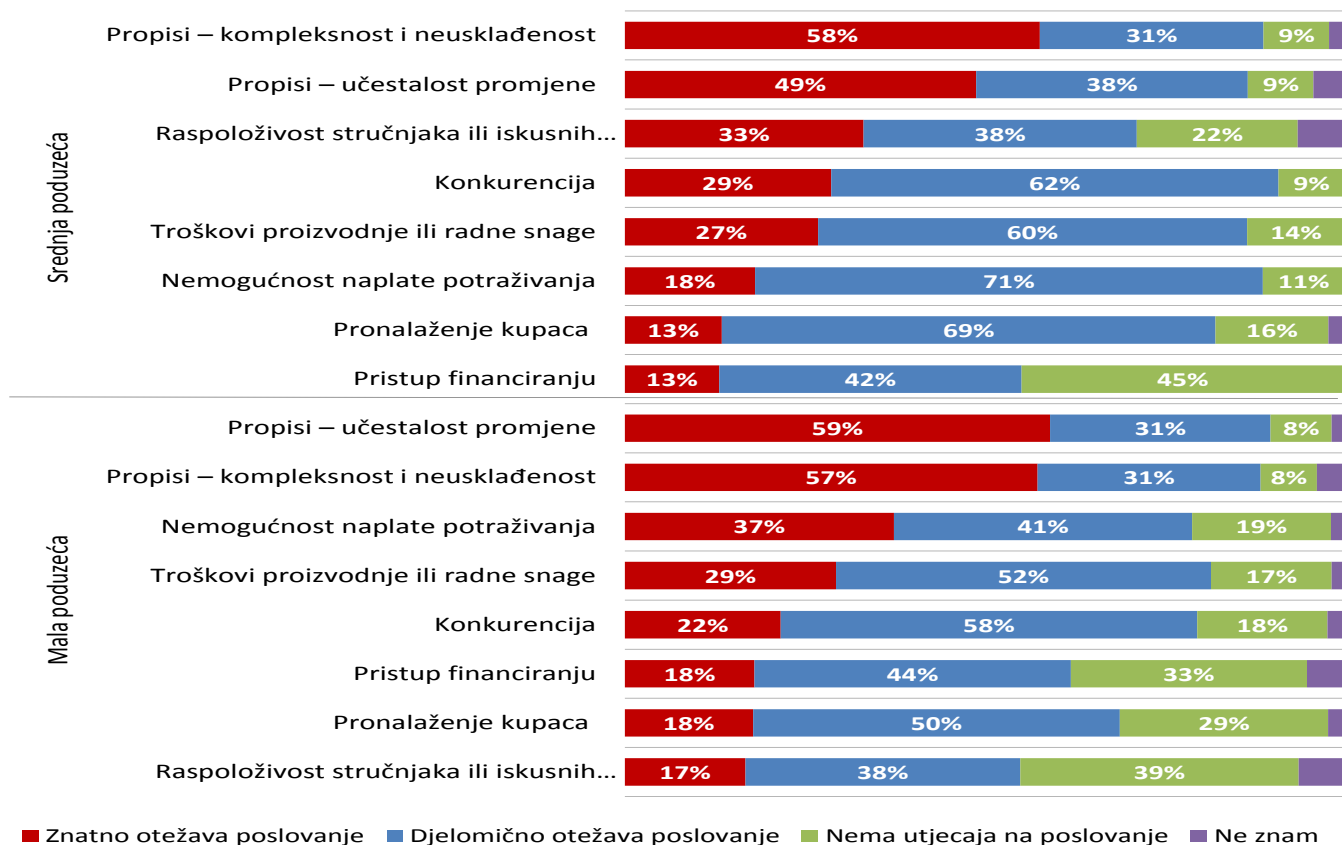

Napomena: Postoci se odnose na udio poduzeća koji smatraju da su navedena ograničenja malo ili veliko ograničenje za investicijsku aktivnost.

Izvor: EIB Investment Survey

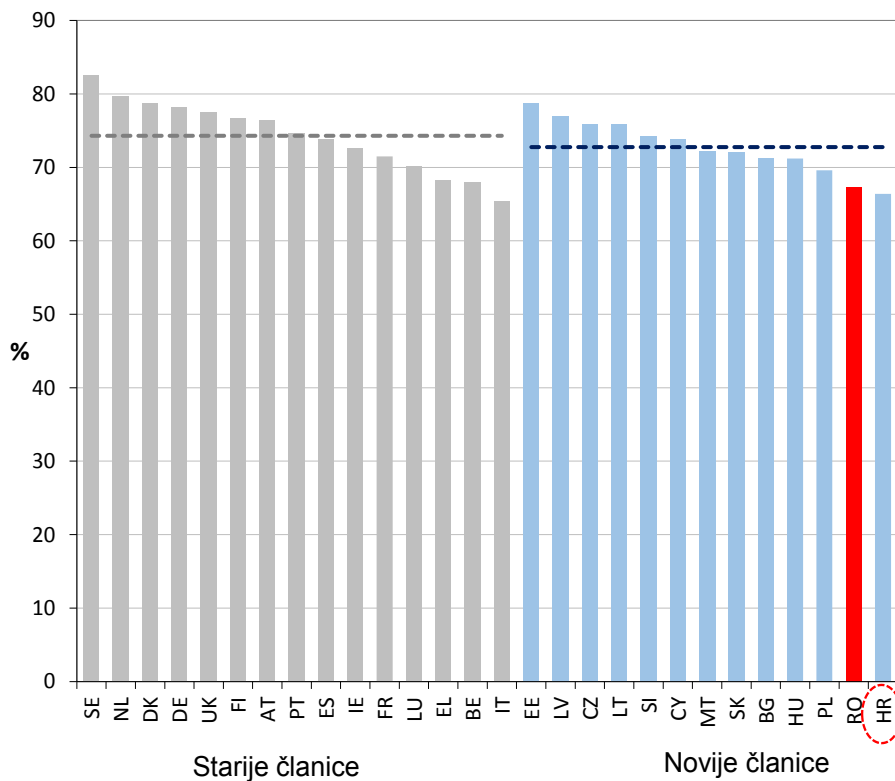
Na što upućuje i anketa HNB-a o financiranju malih i srednjih poduzeća

Anketa o pristupu financiranju malih i srednjih poduzeća

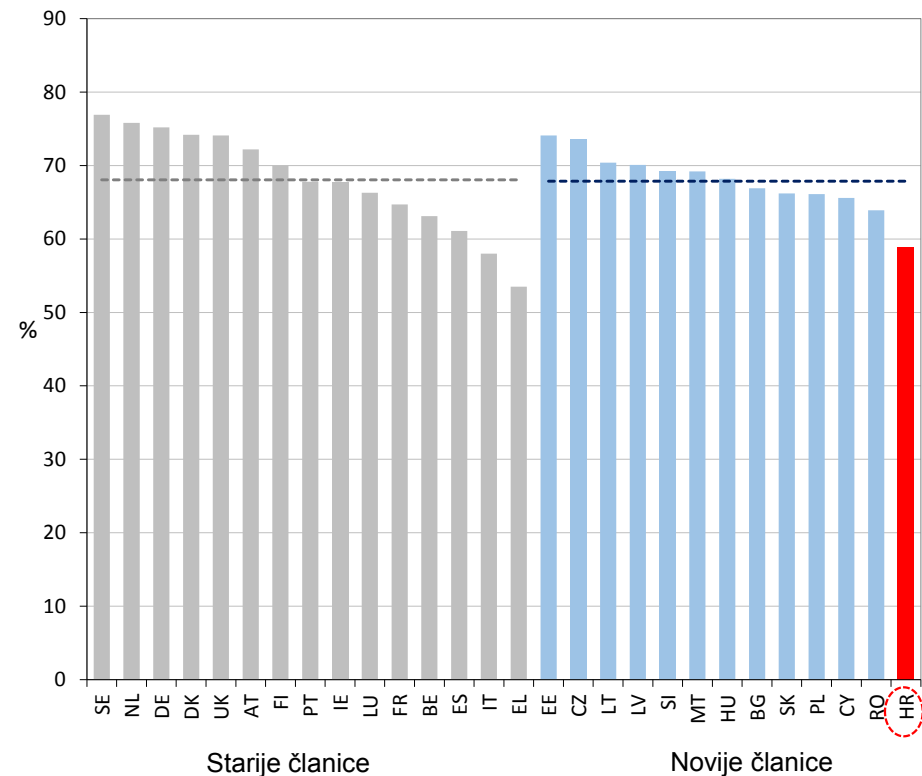

Iskorištenost radnog potencijala je među najnižima u EU

Stopa participacije radne snage, 2017.

Stopa zaposlenosti, 2017.

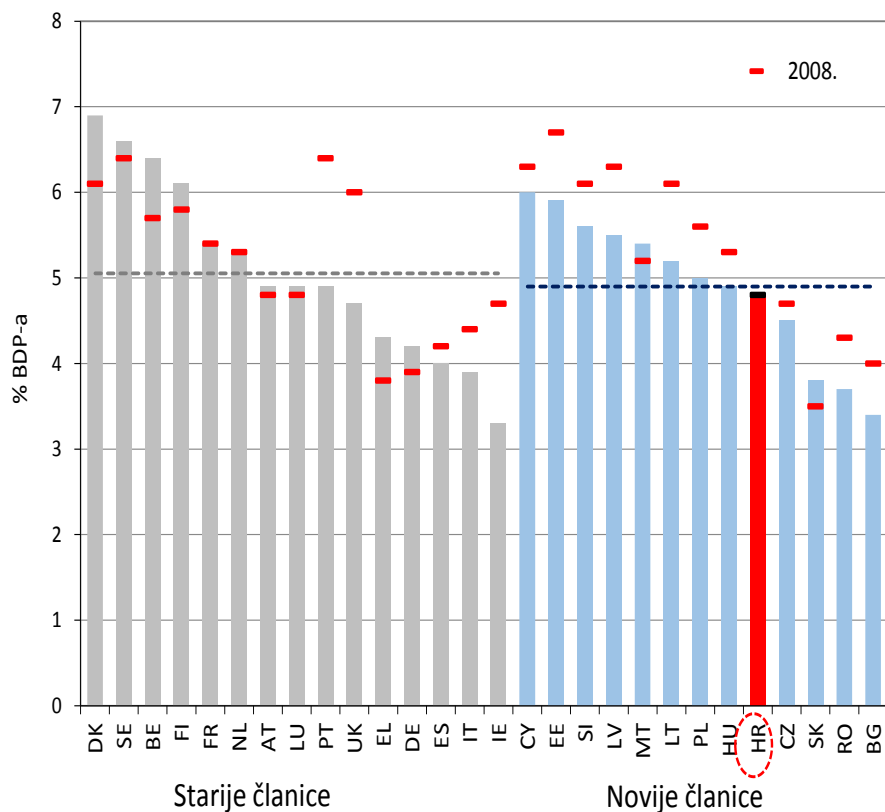

Napomena: Pokazatelji se odnose na dobnu skupinu 15-64 g.

Izvor: Eurostat

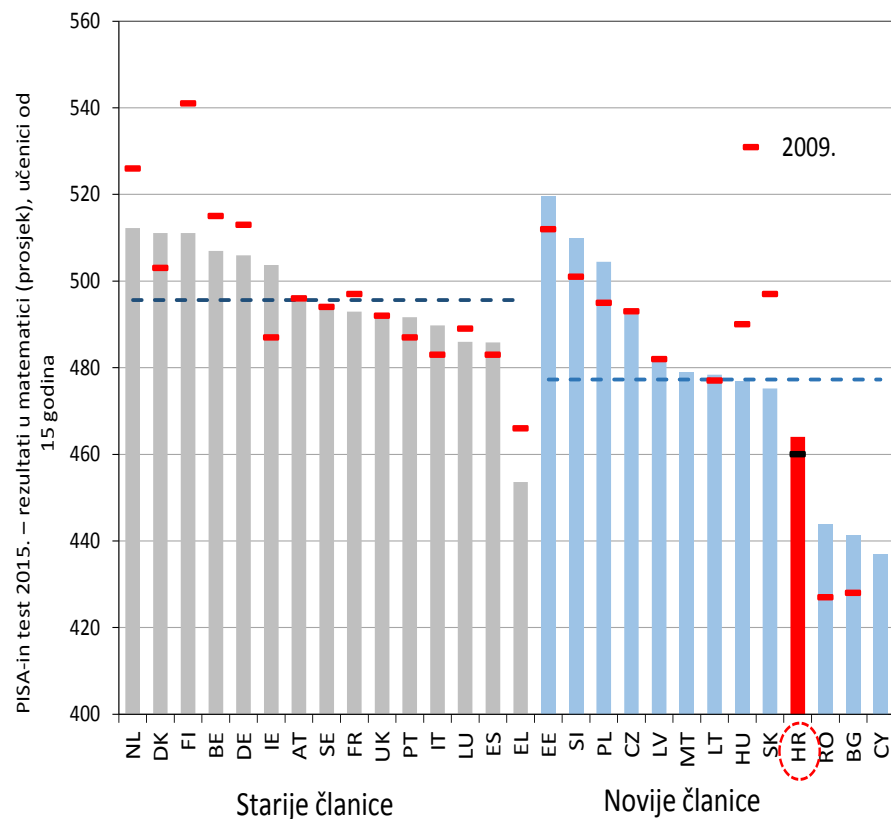
U obrazovanje se u Hrvatskoj ulaže tek nešto ispod prosjeka usporedivih zemalja, ali su rezultati učenika relativno slabiji; nije vidljiv napredak od pretkriznog razdoblja

Izdaci države za obrazovanje (2016.)

Izvor: Eurostat

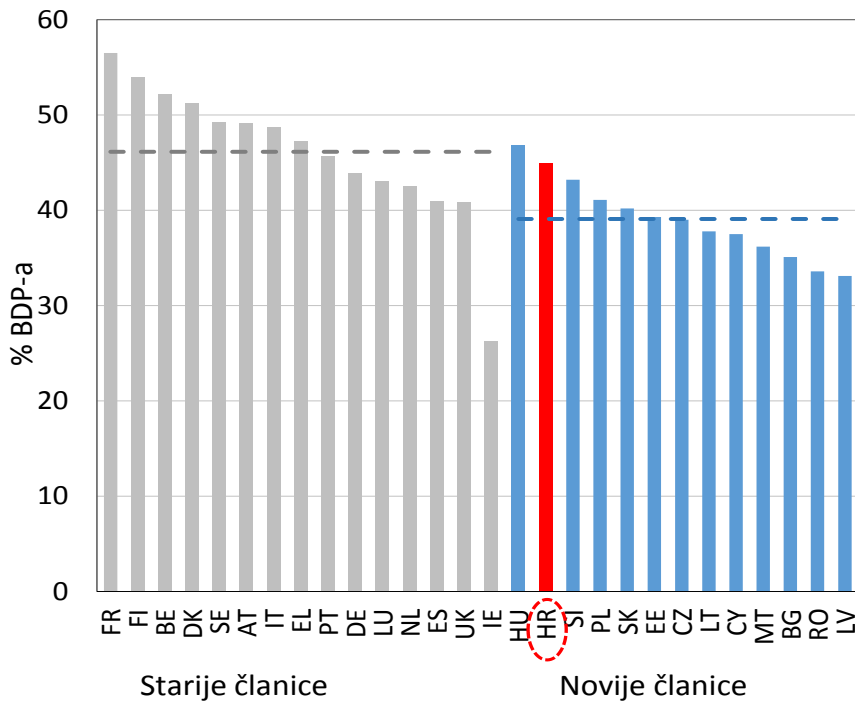
Rezultati PISA-inih testova u matematici (2015.)

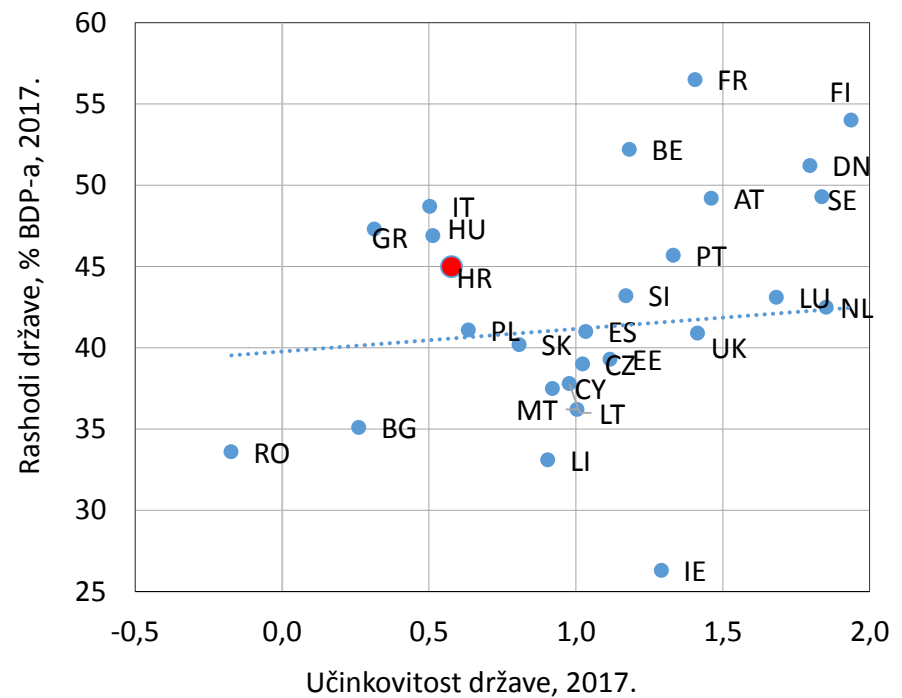
Izvor: OECD

Iznadprosječna državna potrošnja i slaba učinkovitost države

Ukupni izdaci opće države, 2017.

Učinkovitost države, 2016.

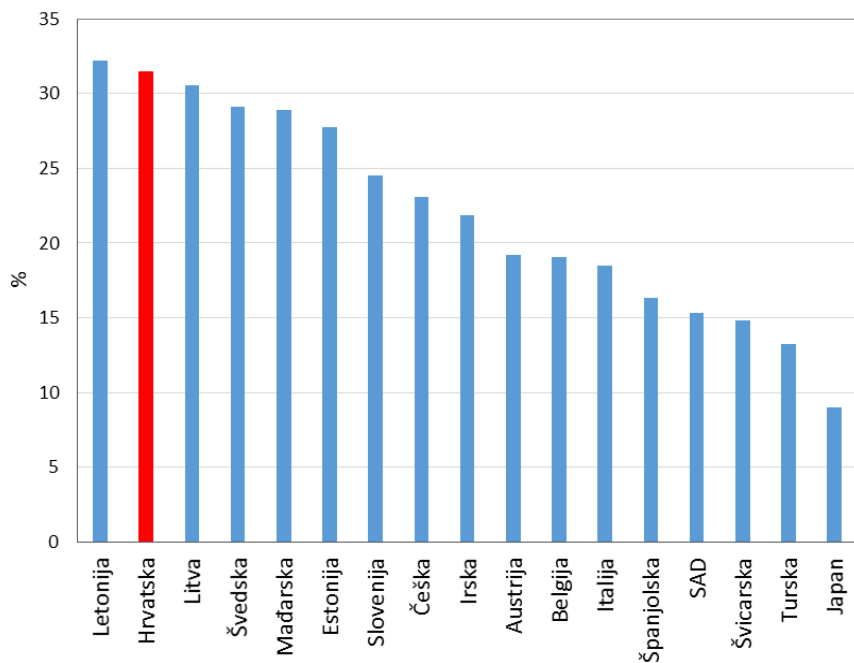
Izvor: Eurostat

Napomena: Učinkovitost države odražava percepcije o kvaliteti javnih i civilnih usluga, stupanj neovisnosti od političkih pritisaka, kvalitetu formulacije i provedbe politika te vjerodostojnost predanosti vlade takvim politikama.

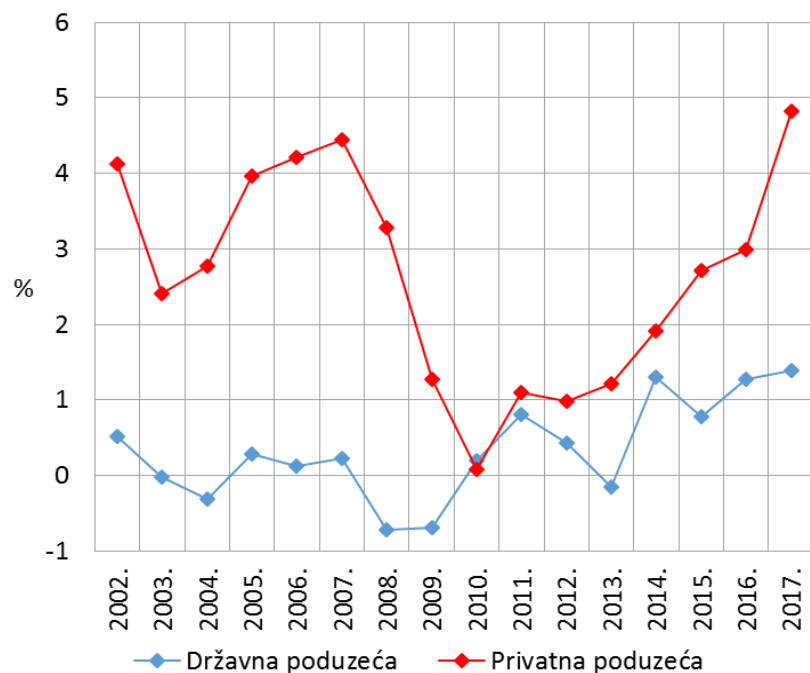
Izvori: Eurostat, Svjetska banka WGI

Udio javnog sektora koji uključuje i javna poduzeća je velik, a profitabilnost državnih poduzeća niska

Udio zaposlenih u javnom sektoru (uključujući poduzeća u državnom vlasništvu) u ukupnoj zaposlenosti u 2016.

Profitabilnost imovine (ROA)

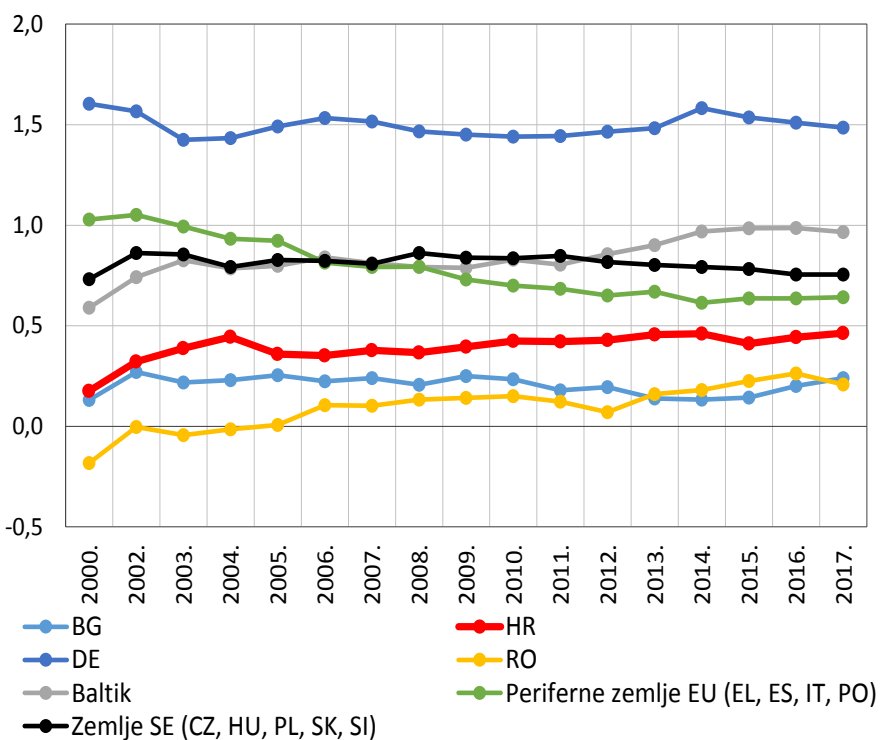

Napomena: Podaci za Hrvatsku, Švedsku, Estoniju, Češku, Austriju, Italiju, i Tursku odnose se na 2014., a Švicarsku i Japan na 2015. godinu.
Izvor: ILO

Izvor: FINA

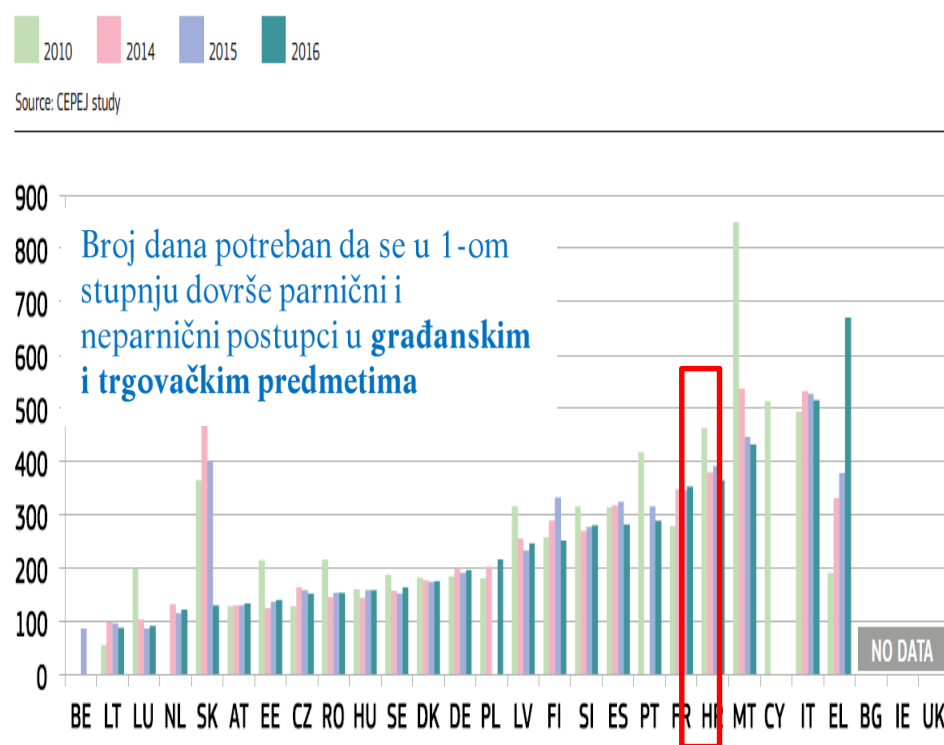
Puno prostora za poboljšanje kvalitete institucija i napredak u pravnom sustavu ...

The Worldwide Governance Indicators

Napomena: Procjena kvalitete upravljanja kreće se od -2.5 (slaba) do 2.5 (jaka).
Izvor: World Bank

Vrijeme potrebno za dovršenje sudskih postupaka

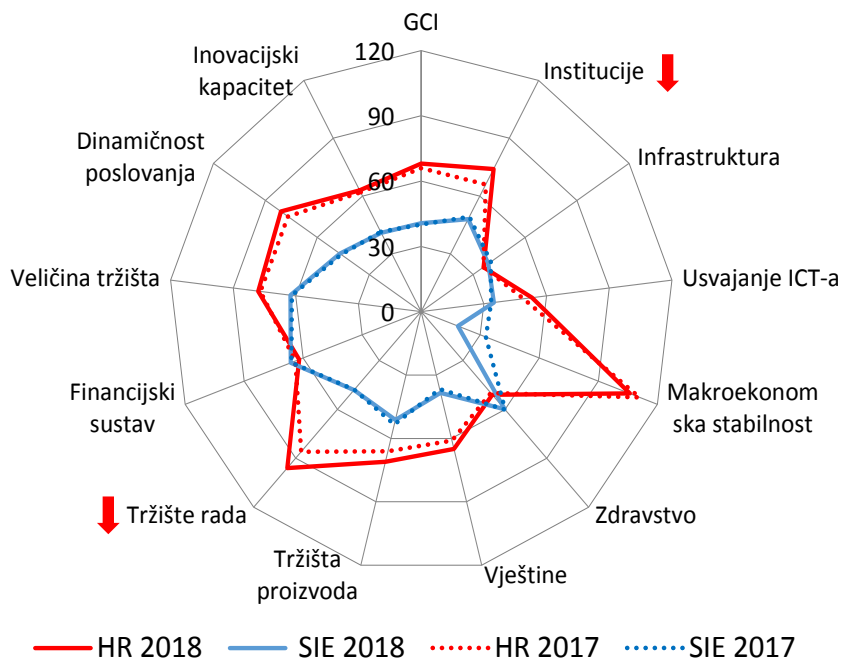
Izvor: EU Justice Scoreboard 2018 /CEPEJ

... i općenito poslovnog okružja koje je u Hrvatskoj nepovoljnije nego u zemljama SIE; u pojedinim područjima čak i relativno nazadujemo

Global Competitiveness Index

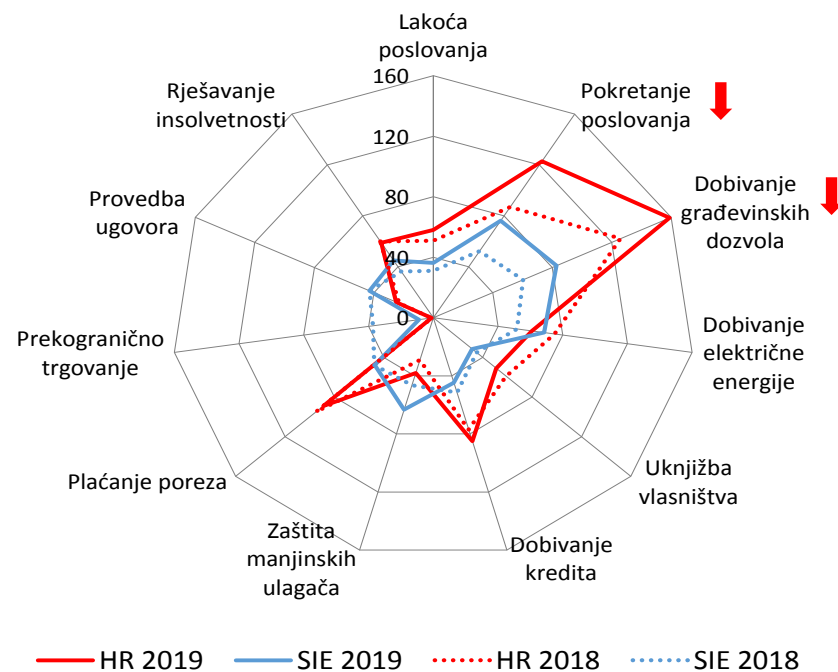
(viši rang označava slabiji rezultat)

Izvor: World Economic Forum, Global Competitiveness Report 2018

Doing Business

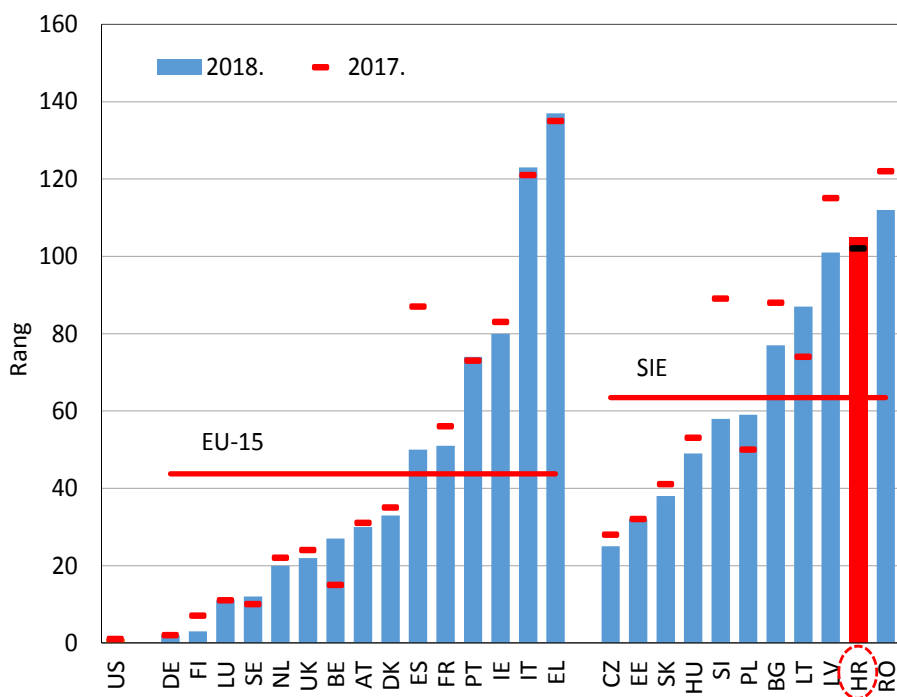
(viši rang označava slabiji rezultat)

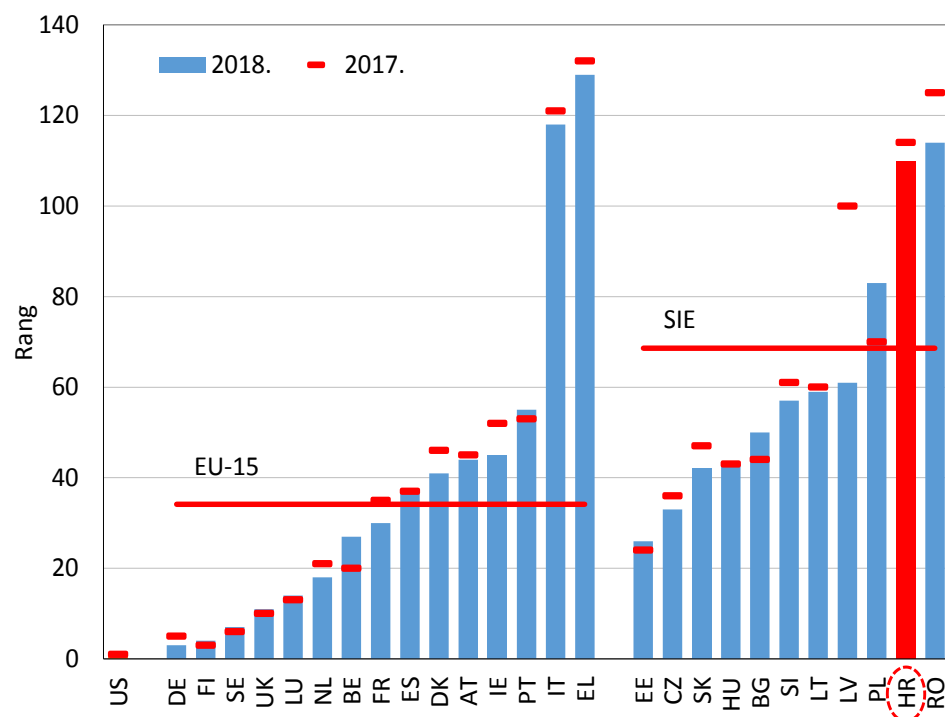
Izvor: World Bank, Doing Business 2019

Diversificirani izvori financiranja mogu dovesti do rasta mladih i inovativnih poduzeća

Financiranje malih i srednjih poduzeća, 2018.

Dostupnost poduzetničkoga kapitala, 2018.

Napomena: Rang grupe temelji se na ponderiranom rangju zemalja BDP-om.
Izvor: Global Competitiveness Report 2018

Plan za rješavanje strukturnih problema imamo, no treba ubrzati provedbu

- Nacionalni program reformi - ciljevi su dobro postavljeni i u skladu su s preporukama Vijeća EU za Hrvatsku
  - Unaprjeđenje poslovnog okruženja,
  - Poboljšanje upravljanja i raspolaganja državnom imovinom,
  - Unaprjeđenje javne uprave,
  - Poboljšanje učinkovitosti pravosudnog sustava
  - Obrazovanje u skladu s potrebama tržišta rada i
  - Provedba kurikularne reforme.
  - Jačanje okvira za upravljanje javnim financijama i provedbu fiskalne konsolidacije,
  - Poticanje demografske obnove,
  - Unaprjeđenje sustava socijalnih naknada,
  - Osiguranje održivosti mirovinskog sustava i adekvatnosti mirovina,
  - Osiguranje financijske stabilnosti, održivosti i kvalitete zdravstvenog sustava

---

Hvala na pozornosti.